Maa- ja metsätalousvaliokunnalle

Nammo Lapua Oy:n lausunto EU Komission lyijyrajoituksesta.

Yhteyshenkilö: Teknologiajohtaja Pekka Lintula, pekka.lintula@nammo.com,
+358-50-577 8801, Nammo Lapua Oy, Hatanpään valtatie 30, FIN-33100 Tampere, FINLAND

Taustaa

Suomen viranomaisten ja poliitikkojen aktiivisen ja menestyksekkään vaikuttamisen tuloksena merkittävimmät ongelmat lyijyrajoituksessa on saatu ratkaistua (mm. lyijyn käyttö ampumaradoilla), mutta jäljellä on edelleen vaatimuksia, jotka ovat ongelmallisia ampumatarvikkeita valmistavalle teollisuudelle ja tietyille käyttäjäryhmille.

Rajoitusesitykseen saatua poikkeusta lyijyluotien käytölle ampumaradoilla ei ehkä niinkään tule katsoa komission myönnytyksenä Suomelle, vaan komission (ja monen muun jäsenmaan) heräämisenä vaikutuksiin koko EU:n puolustuskykyyn ja huoltovarmuuteen.

Samoin ”myönnytykset” yksittäisten lyijyluotien merkitsemisen poistamiseen ja lyijyhaulien myynnin vapauttamiseen ampumaratojen ulkopuolella ovat enemmän toteuttamiskelvottomien rajoitusten poistamista kuin komission vastaan tulemista Suomen vaatimuksiin. Näin ollen katsomme, että Suomi voi edelleen esittää komissiolle hyvin perusteltuja, kohtuullisia muutosvaatimuksia tai -pyyntöjä.

Lyijyrajoitusesityksessä 5/2025 jäljellä olevat muutostarpeet

1. **Siirtymäkausi reunasytytteisille patruunoille** (rimfire) tulisi saada pysyväksi (ainakin kaliiperin 22 LR - tavanomaisen pienoiskiväärin patruunan - osalta). Tähän on selkeä 22 LR patruunan rakenteeseen liittyvä erityispiirre, mikä tekee sen korvaamisen lyijyttömällä luodilla käytännössä mahdottomaksi.
2. **Patruunarasioihin vaadittu varoitusteksti**
   “WARNING: this product contains lead which is very toxic to the environment and may damage fertility or the unborn child”
   kaikilla EU:n virallisilla kielillä tulee poistaa tällaisenaan vaatimuksista tai korvata se esimerkiksi varoitussymbolilla ”Pb” punaisen kolmion sisällä.
3. **Keskisytytteisten** ”isojen” kaliipereiden (käytännössä kattaa yli 99% metsästyksessä käytetyistä keskisytytteisistä patruunoista) **siirtymäaika** 18 kk tulee laajentaa 5 vuoden pituiseksi. Teollisuus ei pysty vastaamaan Euroopan laajuiseen kysynnän kasvuun ko. siirtymäajan kuluessa.
4. **Lyijyluotien käyttö ampumaratojen ulkopuolella** tulee sallia sellaisissa tapauksissa, joissa ammunta tapahtuu suljettuihin luotiloukkuihin ja joista ei tule lyijypäästöjä rakenteen ulkopuolelle. Tämä mahdollistaa mm. tilapäisten ampumapaikkojen perustamisen esim. ampumahiihtokilpailujen yhteyteen (virallista ampumarataa ei aina ole käytettävissä kilpailupaikalla).
5. Suomen Metsästäjäliitto ja Suomen Ampumaurheiluliitto oletettavasti kommentoivat **lyijyhaulien metsästyskäyttöön ja ampumaradoilla tapahtuvaan käyttöön liittyviä ongelmia**. Nämä liittyvät lähinnä ongelmallisen lyhyisiin ja erisuuruisiin sekaviin siirtymäaikoihin ja tiettyjen ampumalajien erityispiirteisiin. Teollisuudella on täysi tuki näihin muutoksiin ja teollisuus näkee ne ongelmaksi myös oman toimintansa kannalta.

Mikäli edellä mainittuihin jäljellä oleviin ongelmakohtiin löydetään ratkaisu tai kohtuullinen kompromissi, Nammo Lapua Oy kannattaa muutetun rajoitusesityksen hyväksymistä, koska teollisuuden etu ei myöskään ole asian kohtuuton pitkittyminen (esim. vuodelle 2026-) ja pitkä epätietoisuus siitä mitä rajoituksia tulee ja milloin. Myös neuvotteluasema komission kanssa voi vaikeutua, mikäli maailmanpoliittinen tilanne rauhoittuu.

Tarkempia perusteluja edellä mainittuihin muutostarpeisiin 1-3

1. Reunasytytteisen kaliiperin 22 LR luodin perä on halkaisijaltaan muuta luotia kapeampi ja menee tältä osalta hylsyn sisälle, toisin kuin valtaosa luotia, joka on halkaisijaltaan hylsyn ulkohalkaisijan suuruinen (muissa kaliipereissa luodin halkaisija on sama hylsyn sisähalkaisijan suuruinen koko ohjaavalla pinnalla). Näin ollen 22 LR luodin pitää peräosaltaan laajeta symmetrisesti ja tarkasti piipun maksimihalkaisijaan piippuvaiheen aikana, jotta patruunan tarkkuus ei tuhoudu. Tähän ruutikaasujen paineen vaikutuksesta tapahtuvaan laajenemiseen pystyy vain pehmeä ja helposti sekä pysyvästi muotoutuva lyijy. Markkinoilla olevat muutamat lyijyttömät 22 LR patruunat ovat tarkkuudeltaan urheiluammuntaan, sen harjoitteluun sekä metsästykseen (pl. loukussa olevan eläimen lopettaminen) soveltumattomia.
2. Patruunapakkauksissa ei ole jo olemassa olevien pakollisten lakisääteisten (mm. CLP, C.I.P.) merkintöjen ja varoitusten lisäksi tilaa ko. merkinnöille. Lisämerkinnät johtaisivat taitettavan (haitarimaisen) tekstihirviön liittämiseen pakkauksen pintaan ja lyijyä tärkeämpien varoitusten häviämiseen loputtoman tekstin sekaan. Kyseessä on räjähde, jonka primääririski on räjähdeluokitus 1.4S ja siihen liittyvät varotoimet, ei lyijyn pitkäaikaisvaikutukset. Komission esittämät varoitukset on asetuksessa jo vaadittu kaikkiin myyntipisteisiin ja -kanaviin. Lisäksi lyijyn haitalliset vaikutukset ovat olleet jo vuosia vahvasti esillä tiedotusvälineissä. Tämän lisävaroituksen vaikutus käyttöturvallisuuteen olisi em. syistä todennäköisesti negatiivinen.
3. Vaikka Skandinaviassa jo vapaaehtoisesti ammutaan n. puolet sorkkaeläimistä lyijyttömillä patruunoilla, niin Keski-, Etelä- ja Itä-Euroopassa tämä suhde on huomattavasti alhaisempi ja käyttömäärä valtavasti suurempi. Toimivia lyijyttömiä patruunoita on jo saatavissa useimpiin kaliipereihin, mutta niiden valmistuskapasiteetti on vielä hyvin alhainen pienen markkinan vuoksi. Teollisuus ei pysty vastaamaan koko Euroopan laajuiseen kysynnän kasvuun ko. 18 kk siirtymäajan kuluessa. Seurauksena olisi pula patruunoista ja hintojen huomattava nousu. Nämä yhdessä todennäköisesti aiheuttaisivat merkittävän laittoman metsästyksen jatkumisen lyijyluodeilla ja rajoituksen kunnioituksen romahtamisen – kun sen noudattaminen olisi mahdotonta. Lisäksi valvonta tällaisessa tilanteessa olisi aika kiusallista.

The ammunition box looks like this already before the warnings proposed by the Commission!

Tampereella 15.5.2025 *Pekka Lintula*

Pekka Lintula
Technology Director
Nammo Lapua Oy